

TUME YA TAIFA YA SAYANSI NA TEKNOLOJIA

COSTECH Jarida

ISSN : 1827-7702

TOLEO NA : 3

AGOSTI, 2022

Millioni 25 zatolewa kuendeleza karakana ya kufundishia Vijana ujasiriamali

Ukurasa 7

**COSTECH
yawajengea uwezo
Mameneja wa
usimamizi wa utafiti
nchini**

Ukurasa 18

Bodi ya Wahariri

Mwenyekiti

Samson John Mwela

Mratibu

Dkt. Wilbert Bunini Manyilizu

Mhariri Mkuu

Bi. Mary Msungu Kigosi

Mhariri

Bw. Faisal Abdul Jalil

Wajumbe

Bi. Adeline Ajuaye

Bw. Mboyi Wishega

Bw. Emmanuel Girimwa

Bi. Bestina Daniel

Msanifu

Gabriel Chowo

Jarida la COSTECH limechapwa na Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia
Barabara ya Ali Hassan Mwinyi, Kijitonyama (Sayansi), Jengo la COSTECH, Dar es salaam, Tanzania
Simu: +255 22 2771358 au +255 22 277 4023
Barua Pepe: dg@costech.or.tz
Tovuti: www.costech.or.tz

Kwa niaba ya Menejimenti na Wafanyakazi wa Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH), nachukua fursa hii kukukaribisha katika Jarida letu la mwezi Agosti 2022. Sisi COSTECH tunaamini kwamba utapata wasaa wa kusoma jarida hili lenye taarifa muhimu za kuelimisha na kuhabarisha Umma hususani katika nyanja ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu (STU) nchini.

Katika mwezi Agosti, wadau wameshiriki kutoa maoni kwa ajili ya kukamilisha uandaaji wa rasimu ya sera ya STU kupitia mkutano uliofanyika Dodoma tarehe 25 – 26. Mkutano huu uliandaliwa na Wizara ya Elimu,

Sayansi na Teknolojia kwa kushirikiana na COSTECH pamoja na UNESCO. Pia wadau walitoa maoni kuhusu kiunzi cha uratibu wa masuala ya Ubunifu nchini.

Jarida la mwezi huu, COSTECH imeshirikisha sekta binafsi katika kusaidia na kuendeleza tafiti kupitia vigoda vya utafiti ambavyo vitalisaidia Taifa kupiga hatua kimaendeleo.

Kwa upande wa ubunifu COSTECH imetoa shilingi milioni 25 kwa ajili ya kuendeleza karakana ya Pwagu ya kufundishia vijana ujasiriamali. Karakana hiyo hutumika kutengeneza vitu vya kibunifu na kuendeleza ujuzi

wa vijana katika ubunifu.

Hizo ni baadhi tu ya taarifa zilizopo katika jarida la mwezi huu. Nichukue fursa hii kukukaribisha kusoma jarida hili lenye baadhi ya taarifa za shughuli zilizotekelezwa na COSTECH kwa Mwezi wa Agosti. Ni imani yetu kuwa utafurahia Taarifa hizi na kuungana nasi kuelimisha wengine ili kwa pamoja tufikie Dira yetu, na dhamira ya kuwa Taifa linaloendeshwa kwa misingi ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu kwa Maendeleo ya Watu.

Karibu sana.

Dkt. Amos Nungu
Mkurugenzi Mkuu

Wadau toeni maoni kimtandao kuboresha sera ya ubunifu nchini - Prof. Mkenda

Dodoma | Agosti 26, 2022

Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia Mhe. Prof. Aldolf Mkenda (Mb) akitoa hotuba fupi wakati wa kufunga mkutano wa siku mbili (2) wa wadau wa Sera ya Taifa ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu uliofanyika Jijini Dodoma tarehe 26 Agosti, 2022

Serikali imesema iko tayari kuyatumia maoni yaliyotolewa na wadau mbalimbali hapa nchini kwa ajili ya kuboresha Rasimu ya Sera ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu ikiwemo kuunganisha Uratibu wa Sayansi, Teknolojia na maswala ya Ubunifu hapa nchini.

Hayo yamesemwa na Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia Profesa Aldolf Mkenda, wakati akifunga mkutano wa siku mbili wa kujadili Rasimu ya Sera wenye lengo la kukusanya maoni ya wadau uliomalizika jijini Dodoma tarehe 26 Agosti, 2022.

Profesa Mkenda amesema sekta ya ubunifu nchini ni muhimu kwa sababu inachangia kwa kiasi kikubwa kuleta maendeleo katika nyanja mbalimbali.

“Nafurahi sana kuona wadau wengi wamejitokeza katika kutoa maoni. Naomba watazania waendeleo kutoa maoni kwa njia ya mtandao kabla hayajaanza kufanyiwa kazi,” amesema Profesa Mkenda.

Naye Mkurugenzi Mkuu wa Tume ya Taifa, Sayansi na Teknolojia, Dkt Amos Nungu aliwashukuru wadau waliojitokeza kuhudhuria mkutano huo, huku akiwataka

kuwa mabalozi wazuri katika kuhakikisha wanaelimisha jamii kuhusu suala zima la ubunifu.

Dkt Nungu amesema, mkutano huo wa siku mbili ni muhimu kwa taifa, hivyo washiriki wanapaswa kuzingatia yale yaliyojadiliwa na kupendekezwa wakati wa mkutano.

“Naomba washiriki wote mzingatie kile kilichoazimiwa hususani katika suala zima la mfumo wa ubunifu ambao ni njia mbadala ya wabunifu kupiga hatua,” Dkt Nungu alisema.

Kwa upande wake, Mkurugenzi wa Sayansi na Teknolojia kutoka Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia Profesa Maulilo Kipanyula alisema kila kilichojadiliwa katika mkutano ikiwemo maoni ya washiriki kitafanyiwa kazi na Serikali ili kuiboresha sekta ya ubunifu.

Mkurugenzi Mkuu wa COSTECH akitoa neno wakati wa mkutano wa kujadili rasimu ya Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu na Kiunzi cha Uratibu wa Masuala Ubunifu nchini.

Ubunifu utasaidia kupunguza tatizo la ajira kwa vijana Mbunge - Slaa

Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Huduma za jamii Mhe. Jerry Slaa (Mb) amesema kutekeleza kikamilifu masuala ya ubunifu kutasaidia kupunguza tatizo la ajira kwa vijana nchini.

Slaa amesema hayo alipokuwa katika mkutano wa siku mbili wa kujadili rasimu ya Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu na Kiunzi cha Uratibu wa Masuala Ubunifu nchini.

Aidha amewataka kuendelea kuwaita wadau mbalimbali ili kuweza kubuni zaidi vitu mbalimbali ambavyo vitasaidia kuwainua vijana kiuchumi na kupongeza Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) kutokana na kuendelea kusimamia vema masuala ya ubunifu.

Kwa upande wake Naibu Katibu Mkuu Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia Profesa Carolyne Nombo amewataka washiriki kuendelea kutoa maoni kwa ajili ya kuboresha rasimu ya Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu ili kupata mfumo utakaotoa mwongozo kwenye sekta hiyo.

Profesa Nombo amesema hayo wakati wa ufunguzi wa mkutano wa wadau uliofanyika jijini Dodoma kwa kuandaliwa na Wizara na kushirikiana na COSTECH pamoja na UNESCO.

Mhe. Jerry Slaa (Mb) akiongea na washiriki (pichani hawapo) wakati wa mkutano wa kujadili rasimu ya Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu na Kiunzi cha Uratibu wa Masuala ya ubunifu nchini.

Naye Mkurugenzi wa Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia Dkt Amos Nungu amesema kikao kazi hicho ni cha muhimu hivyo wadau wanapaswa kutoa maoni ambayo yatasaidia kuboresha rasimu ya Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu.

Kutokana na hilo Dkt Nungu amewasisitiza washiriki wa kikao hicho kutoa maoni ili waweze kuisaidia Serikali kuboresha Sera hiyo ambayo ni muhimu kwa taifa na jamii kwa ujumla.

Kwa upande wake Kaimu Mkurugenzi wa UNESCO Bi. Faith Shayo alisema wanafurahi

sana kuwa katika warsha hiyo yenye lengo la kuleta wadau pamoja, kwa ajili ya kufanya mapitio ya rasimu ambayo yatazingatia pamoja na masuala mengine kuhusu tafiti na watafiti wa kisayansi.

Mkurugenzi wa Sayansi Teknolojia na Ubunifu kutoka Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia Profesa Maulilio Kipanyula amesema mkutano huo wa siku mbili utatoa muelekeo wa masuala ya ubunifu na kuhakikisha sekta hiyo inakuwa.

Baadhi ya washiriki wa mkutano wa kujadili rasimu ya Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu na Kiunzi cha Uratibu wa Masuala Ubunifu nchini.

COSTECH yapongezwa kushirikisha sekta binafsi katika kuanzisha vigoda vya Utafiti nchini.

Zanzibar | Agosti 18, 2022

Kamishna wa utafiti wa Tume ya Mipango Zanzibar, Dkt. Afua Mohamed, ameipongeza Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) kwa kuona umuhimu wa kushirikisha sekta binafsi katika kusaidia na kuendeleza tafiti kupitia vigoda vya utafiti ambavyo vitalisaidia Taifa kupiga hatua kimaendeleo.

Vigoda vya utafiti ni mbinu inayotumika kuendeleza utafiti kwa haraka kwa kutumia Mtafiti mbobezi aliyeko katika Taasisi ya Utafiti. Mtafiti mbobezi hupewa mwongozo na COSTECH na kuwezesha kusimamia uandaaji maandiko, lakini pia kuwezesha na kuendeleza tafiti katika eneo husika ikiwemo kujengea uwezo

Kamishna wa Tume ya Mipango Zanzibar Dkt. Afua Mohamed akifungua kikaokazi cha ukusanyaji wa maoni wa jinsi ya kuendesha Vigoda vya utafiti nchini uliofanyika Zanzibar Agosti, 2022

watafiti wachanga na mengineyo kwa ajili ya kukuza na kuendeleza tafiti.

Akizungumza Agosti 18, 2022, Visiwani Zanzibar wakati wa ufunguzi wa kikao kazi kilichoandaliwa na COSTECH na kushirikisha wadau wa vyuo vikuu, taasisi za utafiti na maendeleo, wizara ya fedha na mipango, wakuu wa vigoda vya utafiti vinavyofadhiliwa na OR-Tambo, pamoja na wawakilishi toka sekta binafsi, Dkt. Afua aliwataka washiriki kuhakikisha wanatoa maoni na kushiriki kikamilifu kutoa mchango wa kuweza kuendeleza vigoda vya utafiti.

Alibainisha kuwa Zanzibar ina mpango muhimu wa kufanya utafiti ili kuhakikisha nchi inakuwa zaidi kimaendeleo, na kwamba wameshiriki kikao hiki ili kuhakikisha matokeo chanya kwa jamii yanapatikana.

“Nawapongeza COSTECH kwa jitihada zao za uratibu ikiwemo kuona utafiti unaofanywa na wataanzania unakwenda kugusa na kusaidia maendeleo ya nchi yetu,” amesema Dkt. Afua.

Aidha, Dkt. Afua amesema kuwa Vigoda vya utafiti pia vinasaidia katika upatikanaji wa fedha na wazo hilo watalichukua kulifanyia kazi, ikiwemo kutumia uzoefu wa uanzishwaji wake ili kutafuta fedha za miradi. Amesema nchi zilizowekeza kwenye utafiti zimepiga hatua kubwa kimaendeleo na hata tafti zao zina viwango vya juu. Hivyo Tanzania inakwenda kufikia huko kutokana na jitihada zinazofanywa hapa nchini

Kwa upande wake, Mkurugenzi Mkuu wa COSTECH, Dkt. Amos Nungu amesema Serikali imekuwa ikitoa fedha nyingi kwa vyuo vikuu na taasisi za utafiti kwa lengo la kufanya tafti zitakazoleta matokeo chanya kwa taifa.

Amesema kutokana na hilo, COSTECH wameitisha kikaokazi hicho ili kujadiliana

namna watakvoyoendeleza tafti pamoja na vigoda vya utafiti ambavyo vinasaidia kuchochea maendeleo ya bunifu pamoja na tafti zinazofanywa.

Dkt. Nungu amewashukuru wote walioitikia wito huo, huku akiwataka kushiriki kikamilifu, kuhakikisha wanafikia lengo na kusudio la kikao hicho.

Mkurugenzi Mkuu wa COSTECH Dkt. Amos Nungu akitoa mada wakati wa wa kikaokazi cha ukusanyaji wa maoni wa jinsi ya kuendesha Vigoda vya utafiti nchini.

**Tembelea
kurasa zetu
Mtandaoni**

costech_tz
 costech tanzania
 costech tanzania
 costech tanzania
 www.costech.or.tz

COSTECH yatoa mafunzo kuhusu matumizi ya Utafiti katika kutengeneza vijarida sera sekta ya uvuvi

Morogoro | Julai 25, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia katika kutimiza majukumu yake kisheria kama ilivyoainishwa katika Sheria Na. 7 ya mwaka 1986 hususan kuishauri Serikali kutumia matokeo ya utafiti, imekuwa inawezesha sekta za uchumi kuandaa vijarida sera kwa kutumia matokeo ya tafiti za kisayansi.

Katika kufanikisha hilo, Tume kupitia Kurugenzi ya Uratibu na Uendelezaji tafiti (DRCP) iliendesha warsha ya siku tano kuanzia tarehe 25 mpaka 29 Julai 2022 katika ukumbi wa makao makuu ya TAFORI, Morogoro ya kuandaa vijarida sera katika sekta ya kilimo na uvuvi.

Warsha hiyo iliyowashirikisha watafiti, wataalam wa Wizara ya Uvuvi na waratibu wa utafiti kutoka COSTECH ililenga kutoa mafunzo ya kutumia matokeo ya utafiti katika kuandaa vijarida sera. Warsha ilihusisha wafanyakazi 29 ambao walitengeneza rasimu mbili za vijarida sera katika sekta hiyo. Uandaaaji wa warsha hiyo

uliratibiwa na Wizara ya Mifugo na Uvuvi kupitia Idara ya Uvuvi kwa ufadhili wa COSTECH.

Kwa upande wake, Mkurugenzi wa Utawala na Rasilimali Watu wa Wizara ya Mifugo na Uvuvi, Bw. Emmanuel Kayuni ambaye alikuwa Mgeni Rasmi, alitoa mada kuhusu umuhimu wa kuzingatia ushahidi wa kitafiti katika mipango na kuelezea matarajio yao kuwa utengenezaji wa vijarida sera utazingatia fursa ya ukuaji wa uchumi na kuongeza tija ya maendeleo endelevu katika sekta ya uvuvi. Katika Warsha hiyo, Bw. Kayuni aliambatana na Prof. Mohamed Sheikh, Mkurugenzi wa Utafiti na Mafunzo.

Mafunzo hayo yaliendeshwa kwa njia ya mawasilisho kutoka kwa watoa mada, mijadala ya pamoja na uandishi wa vijarida sera. Rasimu za vijarida sera vilivyoandaliwa ni: (1) *evidence-based locations of Potential Fishing Areas to increase fishing efficiency*, na (2) *mitigation for Nile perch sustainability in Lake Victoria*.

Kupitia warsha hiyo watafiti walipata uelewa wa kitaalam na mahitaji ya msingi ya kuzingatia mitazamo ya watoa maamuzi, watunga sera na wananchi kwa kutoa mchango chanya katika kuandaa vijarida sera. Aidha, ili kuzingatia mahitaji ya Serikali, watafiti walihamasika na kuomba mkakati huu wa kuleta pande tatu (COSTECH, Sekta na Wizara husika) kwa pamoja uwe endelevu na uhusishe pia sekta nyingine.

Wakihitimisha warsha hiyo, washiriki walikubaliana kuwa Wizara ya Uvuvi na mifugo itawasilisha COSTECH rasimu mbili za vijarida sera vilivyoandaliwa kwa ajili ya uchakataji na uhariri kabla ya kuthibitishwa na wadau katika mkutano utakaoandaliwa kabla ya vijarida sera kuzinduliwa rasmi.

Mwisho, COSTECH ilishauriwa kuendelea kuwezesha zoezi la uandaaaji vijarida sera kwa taasisi husika kuwasilisha maudhui ya kitafiti.

Milioni 25 zatolewa kuendeleza Karakana ya kufundishia vijana ujasiriamali

Njombe | Agosti 02, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) imetoa sh milioni 25 kwa ajili ya kuendeleza Karakana ya Pwagu inayojihusisha na kuwafundisha vijana ujasiriamali.

Karakana hiyo inatumika kutengeneza vitu mbalimbali vya kibunifu kwa ajili ya kutatua changamoto za kimaendeleo zinazokabili jamii husika..

Akizungumza wakati akikabidhi mashine ya kukatia vyuma na vifaa vingine Afisa Uratibu wa Utafiti COSTECH Bw.Emanuel Girimwa alisema wamezindua karakana hiyo baada ya mbunifu huyo kuibuliwa 2019 na Tume hiyo.

Amesema baada ya kupata taarifa kuhusu kazi anazofanya mbunifu huyo, COSTECH iliona kuna fursa ambayo ina manufaa makubwa kwa vijana hivyo Tume ilipanga namna ya kurejea ili kuendeleza karakana hiyo iweze kutumika kufundishia vijana.

“COSTECH kazi yetu ni kuibua na kuendeleza vipaji na bunifu mbalimbali, hivyo tumewekeza hapa ambapo vijana watakuwa wanafundishwa,” amesema Girimwa.

Hata hivyo amesema wametoa kiasi hicho cha fedha kama mtaji kwa ajili ya kuendesha karakana hiyo na kutoa mafunzo kwa vijana.

Kutokana na hilo amesema vijana wanapaswa kuchangamkia fursa hiyo ili wakajifunze mambo mbalimbali, ikiwemo kilimo cha umwagiliaji.

Kijana Kelvin Kimaro akionyesha namna mashine inavyochonga vipuri katika karakana ya Pwagu. Mashine hiyo na vifaa vingine (pichani havipo) katika karakana hiyo ya Mzee John Fute maarufu kama Pwagu imefadhiliwa na Serikali kupitia COSTECH.

Naye Mbunifu Pwagu amesema, aliibuliwa na kuendelezwa na COSTECH mwaka 2019, na yupo tayari kuwafundisha vijana ujasiriamali ili nao waweze kusonga mbele.

Akizungumzia kuhusu matarajio yake amesema baada ya mwaka mmoja atafanya mapinduzi makubwa kwenye sekta ya kilimo kwa vijana hususani kwenye teknolojia ya uvunaji parachichi na mazao mengine.

Amesema ndoto zake ni kuwafikia vijana wabunifu wa mikoa ya Kanda ya Nyanda za Juu kusini..

Kwa upande wake kijana Kelvin Kimaro amesema amekuja kwa Pwagu kwa ajili ya kuungana na Pwagu ili aweze kuongeza ujuzi.

Anaishukuru Serikali kupitia COSTECH kutokana na kutoa uwezesaji kwa wabunifu huku akiwataka vijana wasibaki nyuma, wajiunge na kujifunza kwa ajili ya maisha, uchumi binafsi, familia na Taifa.

COSTECH

yatoa vibali 80 mwezi Agosti vya kufanya Utafiti nchini.

COSTECH kupitia Kurugenzi ya Uratibu na Uendelezaji wa Tafiti (DRCP) kwa kipindi cha mwezi Agosti imefanikiwa kuwasilisha jumla ya Vibali vya Utafiti themanini 80.

Akitoa takwimu hizo, Afisa Uratibu Tafiti Mkuu, Dkt. Joseph Maziku alibainisha kuwa vibali thelathini na tatu (33) vimetolewa kwa watafiti wa ndani sawa na asilimia 41 % na vibali 47 sawa na asilimia 59% vimetolewa kwa watafiti wa kigeni.

Dkt. Maziku alifafanua kuwa maeneo ya utafiti yaliyotolewa vibali ni yafuatayo; Sayansi ya Jamii (Social Sciences) vilitolewa vibali 22 (yaani Watafiti wa Kigeni 11, wa ndani 11), Sayansi ya Asili (Natural Sciences) vibali 30 (yaani Watafiti wa Kigeni 4, wa ndani 26), Sayansi ya Tiba na Afya (Medical and Health Sciences) vibali 15 (yaani Watafiti wa Kigeni 9, wa ndani 6).

Maeneo mengine yaliyopewa vibali ni Binadamu na Sanaa (Humanities and Arts) vibali 8 (yaani Watafiti wa kigeni 6, wa ndani 2), Uhandisi na Teknolojia Tumizi (Engineering and Applied Technology) vibali 2

vyote vilitolewa kwa watafiti wa kigeni. Aidha Vibali 3 vilitolewa kwa Kilimo na Tiba ya Wanyama (Agricultural and Veterinary Sciences) (yaani Mtafiti 1 wa kigeni, 2 wa ndani).

Ugonjwa wa Baridi Yabisi waathiri asilimia 6 ya wananchi Wilayani Hai - Utafiti

Kilimanjaro | Agosti 31, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) imeshiriki kikao cha mawasilisho ya kutathmini matokeo ya tafiti zilizofanyika nchini kwa ajili ya kufanya majumuisho na maboresho ya mapendekezo kwa ajili ya maamuzi na watunga sera.

Kikao hiki cha wadau wa Utafiti na Sera kilichofanyika tarehe 31 Agosti 2022, kilifunguliwa rasmi na Mganga Mkuu wa Serikali, Dkt. Aifello Sichwale katika Hoteli ya Kilimanjaro Wonders iliyopo Mkoani Kilimanjaro wilaya ya Moshi Mjini.

Matokeo ya Tafiti hizo zilizowasilishwa katika Kikao hicho yalibaini ukubwa na athari zitokanazo na ugonjwa wa maumivu ya viungo kama magoti na vidole. Ugonjwa huo usioambukiza uitwao Baridi Yabisi au maarufu kama "Arthritis" katika Taifa la Tanzania umeonekana kuathiri watu 6 kati ya 100 katika Maeneo ya Hai, Mkoani Kilimanjaro.

Mawasilisho ya tathimini yalishirikisha watafiti kutoka Taasisi ya Utafiti KCRI, Hospitali ya Kanda ya Kaskazini (KCMC), Chuo Kikuu cha Newcastle, Uingereza, Northumbria NHS Foundation Trust, Uingereza. Matokeo ya tafiti zilizowasilishwa yalibainisha ongezeko la kasi la maradhi yasiyoambukiza ikiwemo Baridi yabisi.

Aidha, ijapokuwa Baridi yabisi ni moja ya maradhi yasiyoambukiza, maradhi haya yanayosababisha maumivu makubwa yanayoathiri ubora wa maisha, uzalishaji na utendaji kazi wa wananchi, Huko nyuma hapakuwa na matokeo ya utafiti juu ya maradhi haya hapa nchini, yaani, maradhi ya viungo na mifupa baridi yabisi haijatajwa kuwa ni tishio, na wananchi wengi hawana uelewa juu yake.

Kuna uelewa mdogo sana kuhusu uwepo wake, ukubwa na athari zake kwa maisha na uchumi. Lakini pia miundo mbinu na vitendea kazi kwa ajili ya utambuzi na tiba ni hafifu katika mfumo mzima wa afya na tiba. Wataalamu wa maradhi haya ni wachache na hakuna msisitizo wake katika mitaala na mafunzo katika sekta ya Afya.

Matokeo ya awali ya mawasilisho haya, yanaonesha kuenea kwa watu wanaoishi na matatizo ya maumivu ya viungo na kuwaathiri utendaji wao wa shughuli ya uzalishaji mali, kutembea, kuwa na huzuni na kuugua maradhi mengine yasiyoambukiza, na kushindwa kutunza familia na pia kushuka kwa ubora wao wa maisha. Ilibainika kwa mfano, mtu 1 kati ya watu 17 anaishi na matatizo ya viungo katika wilaya ya Hai, mkoani Kilimanjaro.

Watu walio na matatizo ya viungo wanatumia kwa wastani, mara 2-3 zaidi kwenye afya zao kuliko watu wasio na maumivu ya viungo. Washiriki waliazimia kukamilisha taarifa na kupanua wigo wakilishi zaidi kwa ajili ya kutoa mapendekezo ya hatua zaidi za kiutekelezaji katika mapambano dhidi ya maradhi haya yasiyoambukiza.

Picha ya pamoja ya Mganga Mkuu wa Serikali wa Dkt. Aifello Sichwale na washiriki wa kikao cha mawasilisho ya kutathmini matokeo ya tafiti zilizofanyika nchini kwa magonjwa yasiyoambukiza, hususani Baridi yabisi. Mawasilisho hayo yalifanyika katika Hoteli ya Kilimanjaro Wonders iliyopo Mkoani Kilimanjaro wilaya ya Moshi Mjini

Wanafunzi wa shule ya Sunrise watembelea COSTECH

Dar es salaam | Agosti 19, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia COSTECH ilipokea wanafunzi na walimu kutoka Shule ya Sunrise Star – Kimara tarehe 19 Agosti, 2022.

Wanafunzi na Walimu hao kutoka shule ya Sunrise Star walitembelea COSTECH ili kujifunza mambo mbalimbali na namna COSTECH inatekeleza majukumu yake ya kuratibu tafiti na kuendeleza bunifu. Kupitia Kumbi Mama ya Buni Hub na Atamizi ya DTBi zilizopo chini ya COSTECH wanafunzi hao walipata mafunzo ya namna Tume inavyowawezesha wabunifu na watafiti kufikia malengo.

Mwakilishi kutoka Atamizi ya DTBi akitoa mada mara baada ya wanafunzi na walimu wa shule ya sekondari Sunrise Star kutembelea COSTECH.

COSTECH yafanya tathimini mradi wa HERIN

Dar es salaam | Agosti 16, 2022

COSTECH imefanya kikaokazi cha tathimini ya mradi wa Higher Education and Research Institutions Network for internet connectivity (HERIN). Kikaokazi hicho kilifanyika kwa siku nne (4) kuanzia tarehe 16 mpaka 20 Agosti 2022 katika ukumbi wa Mikutano wa Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia COSTECH uliopo Kijitonyama (Sayansi) - Jijini Dar es salaam.

Akifungua kikao hicho Mkurugenzi wa Menejimenti ya Maarifa, Mha. Samson J Mwela aliwaomba wadau kujikita zaidi kwenye kutafuta fumbuzi za changamoto zinazoukabili mradi huo.

Mha. Mwela alifafanua kuwa Lengo la Mkutano huo ni kujenga uelewa na kutatua changamoto kwa wadau hususani wasimamizi na watengenezaji wa mradi wa HERIN uliopo chini ya COSTECH na kupatiwa uwezo watoa huduma ambao ni Shirika la Simu (TTCL) kwa kufanya mapitio ya kutathimini mahitaji ya mradi huo.

Mkutano ulihudhuriwa na wajumbe watano (5), ambapo wajumbe watatu (3) walitoka COSTECH na wajumbe wawili (2) walitoka Shirika la Simu Tanzania (TTCL) pamoja na

mjumbe mmoja (1) kutoka Mtandao wa Taasisi za Elimu na Utafiti Tanzania (TERNET).

Aidha, kupitia Mkutano huo baadhi ya changamoto ziliibuliwa kwa ajili ya kupatiwa ufumbuzi wa la haraka ikiwemo changamoto ya uelewa mdogo kwa watumishi wa TTCL juu ya uendeshaaji wa mradi wa HERIN, jambo linalopelekea ucheleweshaji wa utatuzi wa changamoto za TEHAMA kwa mradi husika. TTCL wameahidi kuendelea kutoa ushirikiano ili kujenga uelewa na kusaidia miundombinu ya mradi huo.

Katika kuhakikisha malengo ya undeshaji wa mradi wa HERIN yanafikiwa, COSTECH ipo katika hatua za awali za kuingia makubaliano na TTCL ili kuongeza ufanisi, utoaji bora wa huduma na uunganishaji wa taasisi Zanzibar pamoja katika

HERIN, mengine ni kufanya mapitio ya rasilimali za mradi na manunuzi ya bando ya Internet yanayofanywa na Serikali.

COSTECH imechukua hatua na maboresho ya mikakati ya awali ikiwemo kuchambua mahitaji ya awali ya ugavi wa “bandwidth” na kutathimini miundombinu jengefu ya mradi inayojumuisha vitendea kazi kama vile rauta, n.k

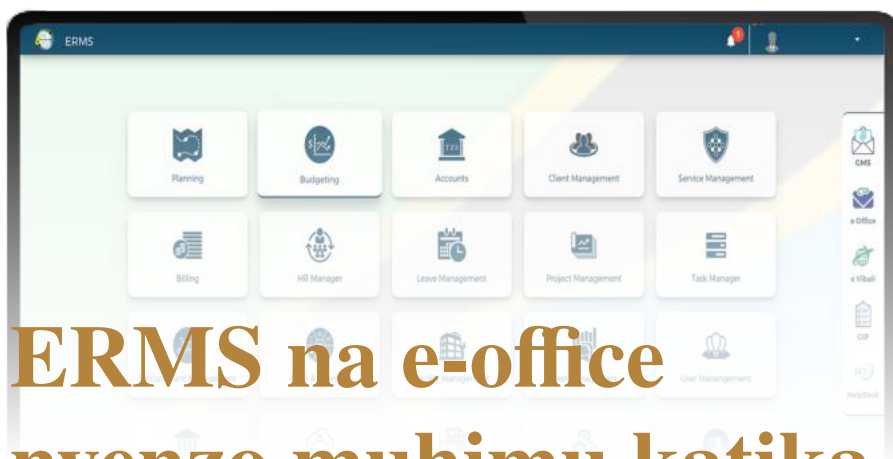
Inaendelea ukurasa wa 12

Inatoka ukurasa wa 11

COSTECH yafanya tathmini mradi wa HERIN

Mradi wa HERIN umefanikiwa kuunganisha jumla ya Taasisi za Utafiti na Taasisi za Elimu 28 nchi nzima ambapo zimefanyiwa tathmini ya matumizi ya bando ili kuendeshea shughuli zao za kila siku. Wataalamu walijadili mbinu bora za kuongeza ufanisi na tija za mradi huo.

Wakihitimisha kikaokazi, baadhi ya wajumbe waliishauri COSTECH kuendelea na zoezi la ukaguzi wa rasilimali za mradi, yasainiwe Makubaliano ya kiwango cha huduma (SLA) kati ya COSTECH na TTCL, kutumia miundombinu ya ZICTIA kuunganisha taasisi za ZANZIBAR upatikanaji wa NICTBB IP/MPLS na kuboresha kasi ya Internet hadi kufikia kiwango cha 5 Gbps ili kukidhi mahitaji ya huduma zitokazo na mradi wa HERIN.

ERMS na e-office nyenzo muhimu katika utendaji wa COSTECH - Mha. Mwela

Kilimanjaro | Agosti 21-28, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) inafanya warsha ya kufanya tathmini ya mifumo ya ERMS na E-office katika kutekeleza majukumu ya utendaji kazi. Mifumo hiyo imekua ikitumika kuanzia mwaka 2019 hadi sasa. Baada ya kutumia mifumo hiyo kwa takribani miaka minne mtawalia, COSTECH ilitenga bajeti ili kufanya tathmini ya mifumo miwili (2) ya ERMS na Mfumo wa nyaraka mtandao ili kujiridhisha kama mifumo inasaidia utendaji wa shughuli za Taasisi lengwa.

Tathmini ilianza kwa kikao kilichofanyika tarehe 21 Agosti kilicho husisha wataalam wa ndani na wawezeshaji kutoka Mamlaka ya Serikali Mtandao (eGa). Washiriki tathmini ya utendaji kazi wa mifumo hiyo ili kuondoa kasoro za mifumo na kuepuka kutumia mifumo zaidi ya mmoja kwa kazi moja

Akizungumza katika kikaokazi hicho, Mkurugenzi wa Menejimenti ya Maarifa (DKM), Mha. Samson J Mwela alisema kuwa mifumo hiyo ni nyenzo muhimu katika kusimamia utendaji kazi wa kila siku na kwamba kupata maoni ya watumiaji mfumo ni muhimu kuwezesha maboresho kama yanahitajika.

Alifafanua kuwa, Mfumo wa e-office umejengwa maalum na Serikali ili kuendesha usajili wa nyaraka za ofisi, kusimamia matumizi ya nyaraka zitokanazo na barua pepe (email) na Mawasiliano ya ndani ya kitaasisi (Internal memo).

Kutumika kwa mfumo wa nyaraka mtandao (e-office) na ERMS kumeongeza ufanisi na tija ya mifumo ya TEHAMA. Kwa mfano, ERMS imewezesha usimamizi wa taratibu za kijasibu, uandaaji wa bajeti, usimamizi wa rasilimali watu, ugavi (procurements),

pamoja na usimamizi wa Ankara na utoaji likizo za watumishi wa umma.

Hivyo basi, Tume ilipanga kufanya tathmini kwa siku tano kuanzia tarehe 21 – 28 Julai 2022 kwa kupata uzoefu wa watumiaji wa mifumo hiyo ya TEHAMA. Washiriki walitoka katika

vitengo na Idara za uhasibu, ugavi, na rasilimali watu.

Katika hatua za awali tathmini ilibaini jumla ya changamoto saba (7) ikiwemo usimamizi rasilimaliwatu tatu, ufuatiliaji na mipango (4), na zilitokana na uwepo wa kuendelea na matumizi ya mfumo wakati miundombinu ikiendelea kujengwa.

Akihitimisha uwasilishaji wa mafunzo hayo, mwezesaji kutoka Wakala wa Serikali Mtandao (e-GA) alisema anapendekeza kuwepo kwa mafunzo endelevu kwa watumiaji wa ndani ili kuleta ufanisi. Pia alisisitiza kuwajengea uwezo wataalam wa ndani wa TEHAMA ili waweze kuwasaidia watumiaji pindi changamoto zinapojitokeza.

Kitabu cha mchango wa utafiti katika uchumi chaandaliwa.

Dar es salaam | Septemba 01, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) imefanya warsha maalumu siku moja (1) katika ukumbi wa mikutano uliopo COSTECH tarehe 1 Septemba 2022 kwaajili ya maboresha ya rasimu ya kitabu kinachoelezea mafanikio ya mchango wa Sayansi Teknolojia na Ubunifu (STU) kwa maendeleo ya jamii na taifa kwa ujumla. Akifungua semina hiyo, Mkurugenzi wa Menejimenti ya Maaarifa (DKM), Mha. Samson J Mwela alisema kuwa Tume imewakutanisha maafisa habari na washiriki kutoka taasisi kumi (10) za Utafiti na Maendeleo nchini kwa lengo la kufanya uhakiki na kujiridhisha kwa kupitia mawasilisho ya watafiti kutoka katika taasisi zao.

“lengo kuu la warsha ni kujiridhisha kuwa kitabu hiki kinapoenda kwa jamii kiwe na sura ya kumpa nafasi mtoa maamuzi au mtunga sera aweze kuona mchango wa Sayansi, Teknolojia na Ubunifu

katika maendeleo ya kiuchumi na kijamii” alisema Mwela. Afisa Utafiti Mwandamizi, Bw. Merchades Rutechura kutoka Kurugenzi ya Menejimenti ya Maarifa (DKM) COSTECH alisema tokea mwezi Machi mwaka huu tumekuwa tukishirikiana na watafiti na kuongeza kuwa dhumuni la kuwahusisha maafisa wa habari ni kusaidia kufahamu mapokeo ya kitabu hiki kwa jamii hususani wananchi wa kawaida na watunga sera kutoka wizarani na sekta zinazohusiana na taasisi hizo. Kwa upande wake mmoja wa

washiriki wa semina hiyo, Afisa Habari wa Taasisi ya Utafiti wa Mifugo Tanzania (TALIRI), Bi Neema Urassa alifafanua kuwa taasisi hiyo ina vituo Saba (7) nchini vilivyogawanywa kimbakati katika kanda sita (6) za kiokolojia. Kadhalika taasisi ya TALIRI inahusika na utafiti wa teknolojia bora za mifugo pamoja na uendelezaji wa teknolojia hizo.

Inaendelea ukurasa wa 14

Picha ya pamoja mara baada ya ufunguzi wa kikaokazi cha maandalizi ya kitabu cha mchango wa utafiti katika uchumi chaandaliwa

Inatoka ukurasa wa 13

Kitabu cha mchango wa Utafiti katika uchumi chaandaliwa

Bi Neema anafafanua kuwa lengo la kukusanyika COSTECH ambaye ndiye mwenye dhamana ya kuratibu wa taasisi za utafiti, ni kuandaa kitabu kichoelezea kazi ambazo zinafanywa na Taasisi hizo za utafiti na Maendeleo hususani sekta za kilimo, mifugo na uvuvi ili kuhakikisha kitabu kinakamilika kwa wakati na kutoa takwimu sahihi za utafiti, kazi zilizofanyika na ushahidi wa picha kuonesha ushiriki wa wananchi na teknolojia zinazowafikia wafugaji. Kitabu kitapokamilika kitatoa taarifa kwa kuwafikia wadau wengi zaidi kwa ajili ya maendeleo na sekta tofauti.

Aidha, Afisa habari kutoka Taasisi ya Tumbaku Tanzania (TORITA), Bw. Abraham Furahini Mbwambo alisema kuwa kwenye kitabu hiki ambacho kinaandaliwa na COSTECH, taasisi yao imeonesha mchango wa maendeleo katika kusaidia jamii kutumia mabani ya kisasa. Aliongeza kuwa mara baada ya matokeo ya utafiti TORITA ilibaini kuwa mabani yaliyokuwa yakitumika zamani kwa kiwango kikubwa yalikuwa yana sababisha uharibifu wa mazingira ikiwemo ukataji wa miti. Hivyo walifanya utafiti ili kupendekeza teknolojia mpya ya mabani ya kisasa ambayo yanatumia kuni chache na hivyo kupunguza tatizo la ukataji miti kwa ajili ya kuni kwa asilimia 47%.

Bw. Abraham alifafanua kuwa matarajio ya ujio wa kitabu hiki ni makubwa kwa kuwa kitaainisha changamoto za wakulima za upatikanaji wa taarifa za matokeo ya utafiti. Aidha kitabu hiki kilichoandikwa kwa ufadhili wa COSTECH kitaongeza hamasa kwa wakulima kufahamu Taasisi zao na jinsi ya kutatua changamoto zinazowazunguka za kiteknolojia au kisayansi. Hii itamsaidia mkulima kufahamu aanzie wapi na pia itasaidia kutangaza taasisi hiyo kwa wakulima wa tumbaku. Vilevile Afisa mwingine wa habari kutoka Taasisi ya Utafiti wa Misitu na Nyuki (TOFORI), Dkt Amani Uisso alieleza kuwa taasisi yao ilianzishwa kwa Sheria Na 5 ya mwaka 1980. Kazi za taasisi hiyo ni kufanya tafiti, kusimamia na kuratibu kazi zote zinazohusiana na masuala ya misitu na nyuki Tanzania.

“ Matarajio ya Taasisi ya utafiti wa nyuki na misitu Tanzania kwenye kitabu hiki ni kuwafikia wadau mbalimbali ikiwemo Serikali, mashirika na wananchi kwa lengo la kujua taarifa ambazo zimeandikwa katika kitabu hiki na kuzitumia katika kuendeleza misitu na nyuki na kusaidia katika kufanya maamuzi” alisema Uisso.

Semina hiyo ilihudhuriwa na jumla ya Taasisi 10 za Utafiti na Maendeleo zinazojumuisha Taasisi ya Utafiti wa Misitu Na Nyuki (TOFORI), Taasisi ya Tumbaku Tanzania (TORITA), Taasisi ya Utafiti ya wa Kilimo (TARIRI), TACRI, Taasisi ya Utafiti ya wa Kilimo (TARI), Taasisi ya Utafiti ya Uvuvi (TAFIRI), Taasisi ya Utafiti na Chanjo (TVLA) na nyinginezo.

Afisa Uratibu wa Utafiti Mwandamizi Bw. Merchades Rutechura akitoa neno wakati wa kikaokazi cha maandalizi ya kitabu cha mchango wa utafiti katika uchumi

BUNI na RLab zashirikiana kutoa mafunzo kwa Wabunifu

Dar es salaam | Agosti 02, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) imeendesha kikao katika ukumbi wa BUNI Hub tarehe 2 Septemba 2022 ambacho kilihudhuriwa na taasisi 25. Lengo la kikao ni kujadili na kuandaa mwongozo wa kupata mtaala mpya utakaosaidia vijana kuanzisha biashara ndogondogo ili waweza kujiendeleza na kufanya kazi kwa pamoja na kutumia rasilimali zinazowazunguka.

Akizungumzia kuhusu kikao hicho, mmoja wa washiriki, Bi. Naomi Rouse kutoka shirika la kongano la RLABS lenye Makao Makuu mkoani Iringa amesema wamekutana leo kwa ajili ya kufahamu vitu vya kuzingatia ili kufikia malengo waliyojiwekea.

“Nia yetu ni kumjengea kijana uwezo wa kujua njia ya kutatua changamoto kabla ya kupata wazo la kibiashara, na kuandaa muongozo ambao inaweza chukua hata mwaka mmoja” Bi. Rouse aliongeza.

Kwa upande wake, Bw. Kelvin Mveyange ambaye ni mshiriki na mfanyakazi wa Kongano hilo alisema, tumekutana COSTECH pamoja na Taasisi nyingine za RLabs kuandaa mafunzo ambayo

yataziba ombwe (gap) kwa vijana wengi wanaoanzisha biashara kwa kukosa ujuzi wa mafunzo ya kijasiriamili.

“Haya ni mafunzo ambayo yatakuwa yanaziba pengo hilo ili kumpa kijana uwezo ambao hakuupata mwanzo wa kuweza kukuza biashara zao na kuwawezesha vijana kuanzisha biashara au kupata msingi wa kijasiriamali ambao awali wengi hawakuwa nao” alisema Kelvin

Naye Jessica Kimosso kutoka Taasisi ya Ifakara alisema kuwa ushiriki wake ulilenga kuona ni kwa namna gani wanaweza kutengeneza msingi wa mradi wa Founderschool ambao utamjengea uwezo na kupata mafunzo ambayo anayahitaji.

“Tumepanga kutengeneza msingi ambao utamsaidia kijana mbunifu wa kitanzania kupata mafunzo anayohitaji kukidhi ubunifu wake. Bado tunaangalia jinsi itakavyofaa lakini binafsi naona ikikamilika itakuwa ni nzuri” alisema Jessica

Mkurugenzi Mkuu wa COSTECH Dkt. Amos Nungu akifungua mafunzo kwa wabunifu yaliondaliwa na Buni hub kwa kushirikiana na RLABS.

COSTECH yawajengea uwezo Mameneja wa usimamizi utafiti nchini

Arusha | Agosti 29, 2022

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) kupitia Kurugenzi ya Uratibu na Uendelezaji Tafiti (DRCP) iliendesha warsha ya siku 3 kuanzia tarehe 29 – 31 Agosti 2022 katika ukumbi wa Chuo cha Uhasibu Arusha (IAA) ili kuwajengea uwezo mameneja wanaosimamia miradi ya tafiti kwa Vyuo Vikuu na Taasisi za Utafiti na Maendeleo nchini.

Prof. Hasyo Makalu, aliipongeza Tume kwa mafunzo ya kuandaa miradi shindani. “Binafsi nimefurahishwa na program hii pamoja na washiriki waliojitokeza. Kubwa zaidi niipongeze COSTECH kwa hatua inazozichukua kujenga uwezo kwa watafiti ili kuandaa watafiti bora kwa Tanzania ya kesho”.

Prof Makalu ambaye ni mkufunzi wa programu hiyo alifafanua kuwa ni muhimu washiriki kuzingatia maarifa na ujuzi waliopatiwa ikiwemo taratibu za manunuzi, utawala bora na upembuzi yakinifu wa miradi ili kuongeza tija ya uendeshaji miradi ya kitafiti nchini.

Kwa upande wake, Mwenyekiti wa Kamati ya Sayansi na Machapisho, Dkt. God Steven Maro toka Taasisi ya Utafiti wa Kahawa Tanzania (TACRI) kwa niaba ya mameneja washiriki alipongeza COSTECH kwa kuandaa warsha hiyo.

“Nyuso za washiriki wote ni zenye furaha na changamfu, tunaishukuru sana COSTECH kwa kuratibu warsha hii ya uwezesaji kwa kutupatia mafunzo mazuri” alisema Dkt Maro

Kwa upande wake, Bi Rose Mosha aliishukuru Tume kuendelea kufadhili mafunzo hayo kwa mara nyingine tena.

Akihitimisha mafunzo hayo kwa Niaba ya Mkurugenzi Mkuu wa COSTECH, Meneja Sayansi ya Maisha (Physical Science) Mha. Mashuhuri Mushi alitoa rai kwa washiriki kuzingatia mafunzo waliyoyapata.

“Kwa niaba ya Mkurugenzi Mkuu wa COSTECH, Dkt. Amos Nungu ni wahakikishie watafiti kuwa COSTECH itaendelea kushirikiana na Taasisi zenu kwa kuwezesha mafunzo kadri itakavyofaa kulingana na mamlaka iliyokasimiwa chini ya Sheria na 7 ya mwaka 1986” alisema Mha. Mashuhuri.

Picha ya pamoja Mkutano wa Wadau wa Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu (STU) na Kiunzi cha Uratibu wa Masuala ya Ubunifu Nchini uliofanyika tarehe 25 mpaka 26 Agosti, 2022 ukumbi wa Mtakatifu Gaspar - Jijini Dodoma

Meneja wa Tathmini na mipango wa COSTECH Bi. Anna Ngoo akitoa neno wakati wa mafunzo kwa wabunifu yaliyoandaliwa na ukumbi mama wa bunifu wa Buni wakishirikiana na Rlabs

Baadhi ya washiriki wa mkutano wa kujadili rasimu ya Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu na Kiunzi cha Uratibu wa Masuala Ubunifu nchini.

Washiriki wa mafunzo ya mameneja utafiti wakifuatilia mafunzo mbele ya mkufunzi Bi. Rose Mosha (aliyesimama pichani) kilichofanyika kwa siku 3 kuanzia tarehe 29 - 31 Agosti 2022 katika ukumbi wa mikutano wa Chuo Cha Uhasibu Arusha (IAA) - Jijini Arusha

Viongozi wa Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia wakati wa hitimisho la Mkutano wa Wadau wa Sera ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu (STU) na Kiunzi cha Uratibu wa Masuala ya Ubunifu Nchini uliofanyika tarehe 25 mpaka 26 Agosti, 2022 katika ukumbi wa Mtakatifu Gaspar - Jijini Dodoma

Meneja Sayansi ya Mada toka COSTECH (aliyesimama pichani) akifuatiwa na Mkufunzi wa program hiyo, Prof Hosya Makalu (kushoto), Meneja Mashuhuri alimwakilisha Mkurugenzi Mkuu wa COSTECH, Dkt Amos Nungu katika hafla fupi ya ugawaji hati ya vyeti kwa washiriki (hawapo pichani). Mafunzo hayo ya siku 3 yalifanyika kuanzia tarehe 29 - 31 Agosti 2022 katika ukumbi wa mikutano wa Chuo Cha Uhasibu Arusha (IAA) - Jijini Arusha

COSTECH yapokea Wanafunzi wa mafunzo kwa njia ya vitendo kutoka vyuo mbalimbali.

1. Kurugenzi ya Huduma za Taasisi

Robin Renatus Kaluwuna
CHUO: Chuo Kikuu cha Dar es salaam (UDSM)
KOZI: Mipango

Rachel Ndhanyuma
CHUO: Chuo cha Uhasibu Arusha (IAA)
KOZI: Uhasibu

Senkondo Chafweha Yasin
CHUO: Chuo Kikuu cha Dar es salaam (UDSM)
KOZI: Uhasibu

Mboni Omary
CHUO: Chuo cha Mwl. Nyerere (MNMA)
KOZI: Uhifadhi Kumbukumbu

Joseph Gregory Marandu
CHUO: Chuo Kikuu cha Dar es salaam (UDSM)
KOZI: Uhasibu

Elizabeth Nyange
CHUO: Chuo Kikuu cha Dar es salaam (UDSM)
KOZI: Rasilimali watu

Lucas Faustine Usoke
CHUO: Chuo Kikuu Dodoma (UDOM)
KOZI: Uhasibu

Amina Masudi
CHUO: Chuo cha Mwl. Nyerere (MNMA)
KOZI: Uhifadhi Kumbukumbu

Maziku Maziku
CHUO: Chuo Kikuu Dar es salaam (UDSM)
KOZI: Mipango

Stanford Shauri
CHUO: Chuo Kikuu Dodoma (UDOM)
KOZI: Rasilimali watu

Kasimu Kasimu
CHUO: Chuo Kikuu Dodoma (UDOM)
KOZI: Rasilimali watu

Highness Lebrace
CHUO: Chuo Kikuu Dodoma (UDOM)
KOZI: Rasilimali watu

2. Kitengo cha Manunuzi

George Biphuye
CHUO: Chuo cha Mwl. Nyerere (MNMA)
KOZI: Ugavi

Kareem Nasoro
CHUO: Chuo Kikuu Dodoma (UDOM)
KOZI: Ugavi

Daniel Salvatory Lyimo
CHUO: Chuo Kikuu Dodoma (UDOM)
KOZI: Ugavi

3. Kurugenzi ya Menejimenti ya Maarifa

Philipo Masalu

CHUO: Ruaha
KOZI: TEHAMA

Irene Ernest

CHUO: TUMAINI
KOZI: Uhusiano

Grace Magodi

CHUO: TUMAINI
KOZI: Uhusiano

Nyabwire Erassy

CHUO: TUMAINI
KOZI: Uhusiano

Fainess Allen Mwangoka

CHUO: Chuo Kikuu Dodoma (UDOM)
KOZI: TEHAMA

Baraka Hamad Kilago

CHUO: Chuo Kikuu Zanzibar
KOZI: TEHAMA

Theresia Mbunda

CHUO: Mhitimu Chuo cha Mt. Augustine (SAUT)
KOZI: Uhusiano

Afisa Uhusiano wa COSTECH aliyevaa koti Bi. Mary Kigosi akiwapatia mafunzo kwa vitendo wanafunzi kutoka chuo cha TUMAINI, Dar es salaam katika studio za COSTECH.

Dkt. Kafuku atoa vyeti mafunzo ya Ubunifu na Ujasiriamali

Dar es salaam | Agosti 29, 2022

Taasisi ya Vijana na Uwekezaji (Youth Investors Association) kupitia programu yake ya VIJANA NA FURSA imeendesha mafunzo ya vumbuzi, ujasiriamali na ubunifu kwa vijana. Mafunzo hayo yamefanyika katika shule ya msingi Royal Elite Mbezi Beach kuanzia tarehe 15 mpaka 18 Agosti, 2022.

Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) kupitia ukumbi mama wa bunifu Buni Hub walikuwa ni miongononi mwa washiriki waliokuwa wakiwandisha vijana namna ya kujiajiri kupitia vumbuzi, ujasiriamali na bunifu zenye tija.

Mafunzo hayo yalihitimishwa na zoezi la ugawaji vyeti ambapo mgeni rasmi alikuwa kaimu Mkurugenzi wa Kituo cha Uendelezaji na Uhawilishaji wa Teknolojia (DCDTT), Dkt. Gerald Kafuku wakati wa hafla ugawaji hati za vyeti kwa wabunifu hao.

Picha ya pamoja ya Washiriki wa Mafunzo kwa waendeshaji wa programu ya Vijana na Fursa mara baada ya kumaliza mafunzo hayo yaliyofanyika katika shule ya msingi ya Royal Elite ya Mbezi Beach kuanzia 15 mpaka 18 agosti, 2022, Wilayani Ubungo - Jijini Dar es salaam

Mkurugenzi Kituo cha Uendelezaji na Uhawilishaji wa Teknolojia (COSTECH), Dkt. Gerald Kafuku (katikati) akikabidhi Hati ya Vyeti vya Ushiriki mbele ya Washiriki wa Mafunzo (hawapo pichani) kwa waendeshaji wa programu ya Vijana na Fursa yaliyofanyika kuanzia 15 mpaka 18 agosti, 2022, Wilayani Ubungo - Jijini Dar es salaam

Dkt. Kafuku alisema ninawataki kila la heri kwenye kila kitu mnachokwenda kuanzisha ili kuendelea mbele zaidi na kuongeza kuwa Tume na Wizara zipo kwa ajili ya kushika na kuunga mkono juhudi za wabunifu wachanga kama sehemu ya mchango kulingana na uwezo uliopo.